

Alexis de Tocqueville - L'Ancien Régime et la Révolution (1856)

1. Origjina dhe Themelimi Filozofik:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville vuri re se Revolucioni Amerikan kishte rrënjët e tij në mbrojtjen e lirive dhe të drejtave tradicionale angleze, të bazuar në parime historike dhe ligjore të konkreta.
- **Revolucioni Francez:** Në kundërshtim, Revolucioni Francez u nxit nga parime filozofike abstrakte dhe universale, siç janë liria, barabartësia dhe vëllazëria, që nuk ishin të lidhura me të drejta historike specifike.

2. Modera e kundër Radikalizmit:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville e shihte Revolucionin Amerikan relativisht të moderuar, duke çuar në një transformim më gradual dhe të qëndrueshëm të qeverisjes, me një theks në ruajtjen e rendit shoqëror dhe institucioneve të vendosura.
- **Revolucioni Francez:** Revolucioni Francez, sipas tij, karakterizohej nga radikalizmi, ndryshime të shpejta dhe mosrespektimi i strukturave sociale dhe politike ekzistuese, që çoi në dhunë dhe tërmete.

3. Roli i Bashkësisë Shoqërore:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville besonte se ndjenja e fuqishme e bashkësisë dhe vetë-qeverisja lokale luajtën një rol të rëndësishëm në suksesin dhe stabilitetin e revolucionit amerikan.
- **Revolucioni Francez:** Revolucioni Francez, në të kundërt, pësoi mungesë të bashkësisë shoqërore dhe shembjen e hierarkive shoqërore tradicionale, duke kontribuar në kaos dhe dhunë.

4. Feja dhe Moraliteti:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville vuri re se feja luante një rol të rëndësishëm në shoqërinë amerikane, duke promovuar moralitetin, bashkimin shoqëror dhe ndjenjën e përgjegjësisë te qytetarët.

- **Revolucioni Francez:** Në Francë, u bë një përpjekje e madhe për sekularizimin e shoqërisë, duke çuar në fushatën e de-krishtëzimit dhe zbehjen e institucioneve fetare.

5. Pasqyrimi i Trashëgimisë Politike:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville vuri re se Revolucioni Amerikan ndërtoi mbi dhe ruajti shumë prej traditave politike britanike, duke i përshtatur ato kontekstit të ri.
- **Revolucioni Francez:** Revolucioni Francez kërkonte të ndërpresë me të kaluarën dhe të vendoste struktura të reja politike në mënyrë të plotë.

6. Tiraninë e Shumicës:

- **Revolucioni Amerikan:** Tocqueville paraqiti konceptin e "tiranisë së shumicës" në kontekstin e demokracisë amerikane, duke paralajmëruar rreziqet e mundshme që shumica të shtypë të drejtat dhe interesat e minoriteteve.
- **Revolucioni Francez:** Ai pa një rrezik të ngjashëm në Revolucionin Francez, ku vullneti i shumicës shpesh çonte në masa të ndërprera dhe tënjëjtat e Terrorit.

Krahasimi i Tocqueville thekson rëndësinë e kontekstit historik, bashkësisë shoqërore dhe evolucionit të gradual të sistemeve politike në suksesin e revolucionave demokratike. Ai e shihte Revolucionin Amerikan si një model më të suksesshëm të ndryshimit gradual dhe moderat që respekton traditën dhe institucionet ekzistuese, ndërsa kishte rezerva të thella për natyrën radikale dhe shkatërruese të Revolucionit Francez.